

DE VERNIEUWING VAN DE SCHEPPING

Maar de schepping heeft ook hoop gekregen, omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt. (Romeinen 8, 21)

Wat een visioen! Paulus lijkt tijd en woorden tekort te komen om de hoogte en breedte ervan te schilderen. Daarom gaat hij ons misschien te snel. Maar zijn boodschap komt hier op neer: behalve de mensen zullen ook de planten en de dieren en de dingen delen in de grote bevrijding van Gods nieuwe wereld. Dat visioen reikt (a) *verder* dan wij durven dromen, omdat wij de toekomst meestal beperken tot het zielenheil van mensen. En het visioen grijpt (b) *dieper* dan wij doorgaans durven zien, omdat het toch de ogen niet sluit voor het *lijden* van de schepping.

Om bij dat laatste te beginnen: wij romantiseren de natuur. Voor veel mensen is zij een bron van religieuze ervaringen. 'Ik kom God tegen in de natuur,' zeggen ze. Of: 'De natuur is helend.' En inderdaad, er gaat een genezende kracht uit van de natuur. Volgens de dichter Auden komt dat omdat zij wel kwaad kent, maar geen zonde. Een mens kan zich ergens schuldig aan maken. Een dier niet. De flora en fauna hebben een schuldeloosheid die herinnert aan het paradijs. Een mooie verklaring van Auden! Maar hij zei het zelf al: er is wel een hoop kwaad in de schepping. En dat vergeten wij vaak als wij zeggen dat wij God tegenkomen in de natuur. Want dan denken wij meestal aan een zonsondergang of aan lammetje in de wei, maar niet aan een leeuw die een antilope te grazen neemt of aan een spin die een ander insect langzaam leegzuigt. Toch hoort ook dat laatste bij de natuur.

Wat is het meest lieflijke seizoen? De lente natuurlijk! Maar de bioloog Midas Dekkers wordt niet moe om te laten zien dat de lente in de natuur een slagveld is. Er komt wel veel op, maar er wordt ook veel afgebroken. Er wordt wel veel geboren, maar er wordt in geen enkel seizoen ook zoveel gestorven en gedood als in de lente. Inderdaad, wij romantiseren teveel.

De bioloog Konrad Lorentz, die het gedrag van ganzen en eenden bestudeerde, schreef dat ganzen die hun partner verliezen lang en diep rouwen. Er zijn er bij die nog jaren vergeefs naar hun partner roepen. Bij elke mannetjesgans verdwijnt na de dood van zijn vrouwtje de lust tot aanval. Hoe hoog ook in rang, vanaf die tijd leiden zij een intreurig bestaan aan de rand van de groep. Op een avond, toen heel de troep ganzen naar de slaapplek een eind verderop vloog, bleef zo'n eenling

achter. Aan de pootring zag Lorenz dat het de trouwe partner van Sleufkop was. Lorentz en zijn metgezel constateerden meteen: 'Sleufkop is dood.' Ook olifanten kennen een rouwgedrag. Nog jarenlang keren zij terug naar de plek waar een lid van de kudde stierf om er met de slurf de overgebleven botten te bevoelen. De natuur prachtig? Jawel, maar zij heeft een dubbel gezicht. Ze heeft ook een schaduwzijde. De schepping is ook gevangen in een keten van eten en gegeten worden, in wanhopig overleven en pijn om de dood.

Wat biologen weten wist Paulus ook al: de schepping zucht onder de slavernij van de dood. Er staat als een zwaard een kruis van lijden in de schepping geplant. Een kruis? Dat is toch het belangrijkste symbool uit de heilsgeschiedenis voor *mensen*? Ja, maar voor Paulus is de heilsgeschiedenis veel breder. Hoor de schepping zuchten! Dat is ook het zuchten van Gods Geest die meedoet met de planten en de dieren. De dwarsbalk van het kruis overspant niet alleen de mensenwereld, hij reikt zo ver als de schepping breed is. Er staat een kruis van lijden als een zwaard geplant in de schepping.

Waar komt dat kruis vandaan? Wie heeft het geplant? God niet. Paulus dacht zelf aan de zondeval: door toedoen van de mens is de schepping bedorven. God zorgt juist voor de vernieuwing. Niet alleen van de mens, maar van heel zijn schepping.

Wanneer gelovigen de zin: 'De wereld zal eens...' af moeten maken, antwoorden velen met: de wereld zal eens *vergaan*. De schepping gaat eens op de schroothoop, de uitredding is uitsluitend voor een aantal gelukzaligen. Dat is binnen het christendom een vertrouwde voorstelling van zaken geworden. Ze is misschien niet populair in onze kringen, maar wij hebben een zelfde soort voorstelling, maar dan in afgezwakte vorm. Want wat is ons toekomstbeeld? Ja, zegt u, dat is natuurlijk dat we naar de hemel gaan. Laten we het hopen. Maar daarna? *Daarna*? Ja, want voor de Bijbel is de hemel om zo te zeggen een tijdelijke noodoplossing, een soort wachtkamer voor een nog grotere toekomst: een nieuwe aarde. De hemel is niet onze toekomst, maar een vernieuwde aarde! En op die aarde zullen niet alleen mensen zijn, ook de planten en de dieren en de dingen zullen er delen in Gods heerlijkheid! De madelief zal er opnieuw bloeien en de olifanten zullen er vernieuwd aan elkaar teruggegeven worden. De leeuw zal er spelen met een kalf. Want de macht van de dood zal ook over het dieren- en plantenrijk gebroken worden. Wat een visioen!

Had Jan Wolkers die boodschap maar eens gehoord. Dan was hij misschien voor het geloof behouden gebleven. Maar toen zijn poes doodging kreeg hij als kind te horen dat de dieren niet naar de hemel

gingen. Toen zei hij: 'Dan wil ik ook niet.' Ja, wij moeten als christenen belijden dat onze blik vaak eng is geweest. Onze toekomstverwachting leed onder ons *heilsegoïsme*. Wij betrokken het heil uitsluitend op onszelf. En zagen het ook nog eens uitsluitend als *zielenheil*! Maar de God van de Bijbel denkt breder. *Zijn heil is zo weids als de schepping*.

God heeft meer ijzers in het vuur dan alleen de mens. Wij zijn maar een deeltje in zijn kosmos. Dat de mens zo'n prominente plaats inneemt in de Bijbel is niet alleen omdat het een ereplaats is. God heeft het meeste werk om van de mens weer iets te maken – daarom komen wij zoveel voor in het Goede Boek! Wij zijn Gods lastigste klus! Maar als hij eenmaal klaar is met de mensheid zal blijken wat al die tijd al waar was: geen mus viel ter aarde zonder dat Hij zijn hand eronder hield om het te bergen in zijn nieuwe wereld. Héél de schepping zal delen in de vrijheid en luister die Hij ons schenkt!

De mensen- en dieren- en plantenwereld geborgen in een nieuw bestaan – voor veel mensen klinkt dat ongeloofwaardig. Het gaat ons verstand al te boven als het alleen om mensen gaat. Waar moeten die allemaal blijven? Wordt het niet dringen op zo'n nieuwe aarde? Die vraag wordt nog klemmender als daar ook nog eens de dieren bijkomen. Dat gaat ons voorstellingsvermogen te boven!

Och ja, maar dat gaat deze wereld ook al en toch is ze er. Wie op de meest gunstigste plek op aarde 's nachts naar boven kijkt, kan een paar duizend sterren tegelijk zien. Dat moet een onbeschrijflijke ervaring zijn. Die sterren staan een paar miljoen lichtjaren bij ons vandaan. Dat wil zeggen dat het licht er miljoenen jaren over gedaan heeft om de aarde te bereiken. We kijken dus miljoenen jaren in het verleden. Maar die paar duizend sterren die wij kunnen zien zijn, om zo te zeggen, nog maar onze burens. Ze vormen samen met miljarden andere sterren ons sterrenstelsel, zeg maar onze straat in het heelal. Maar zo zijn er weer miljarden straten. Miljarden stelsels met elk miljarden sterren – als je dat bedenkt gaat het je duizelen. Je denken loopt er op stuk. Zou de God die het zo breed heeft dat Hij het zo breed kan laten hangen dat onze gedachten en ons voorstellingsvermogen er nu al op stuklopen –, zou die God dan geen wereld kunnen bouwen waarin *al* zijn schepselen voorgoed thuis komen?

Onze taak is dan ook niet: het begrijpen, maar: ons laten raken door dat visioen. En wie zich laat raken door dat visioen, gaat er op bescheiden schaal en naar menselijke maat aan meewerken. En dat is hard nodig. Want behalve onder de strijd om te overleven lijdt de schepping het meest onder...de mens. Op een nieuwe wijze wordt in onze tijd waar wat Paulus schreef: wij hebben van de schepping een prooi van zinloosheid gemaakt.

Dan zie ik ineens een aantal beelden opdoemen. Een ijsbeer, eenzaam drijvend op een ijsschots in een zee van opgewarmd water. Dode varkens die in de grijparmen hangen van een kraan die ze een voor een laat vallen in de laadbak van een destructiebedrijf. Een walvis die geharpoeneerd vecht voor zijn leven en het zeewater met zijn bloed rood kleurt. Het zijn de beelden die vertrouwd geworden zijn, maar die laten zien: de grootste ramp voor de schepping is misschien wel de mens.

Ik realiseer me dat het geen dankbaar onderwerp is. Je gooit er op de preekstoel geen hoge ogen mee. Maar soms moet het hardop gezegd worden: wij scheppen een cultuur van de dood. Moeten wij er dan geen rekening mee houden dat, als er een laatste gericht komt, de mensheid zich zal moeten verantwoorden voor wat zij met de schepping heeft gedaan? Die gedachte mag ons niet zo mensvijandig maken als sommige dierenliefhebbers die zich tegen mensen keren. Zij zijn besmet met dezelfde cultuur van de dood die zij willen bestrijden. Maar God heeft het léven lief. Van mens en dier. Daarom is de waarschuwing tegen de cultuur van de dood ook altijd de keerzijde van een hartelijke uitnodiging om met hem mee te doen. Zijn Geest zucht mee met een lijdende schepping. Maar niet als een trooster die naast de treurende in de put gaat zitten, nee, als een vroedvrouw die mee puft met een barendende vrouw en zo meehelpt haar kind ter wereld te brengen. Want in het visioen van de Bijbel is de lijden van de schepping niet het begin van het einde, maar vormt het de barensweeën van iets nieuws. De Geest van God als vroedvrouw – wat een beeld! Er is nieuw leven op komst!

VOORBEREIDING

Welkomstwoord

We zingen:

Ie-de-re nacht ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.
Ie-de-re dag ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen**

v.: de Heer zij met u

g.: **ook met u zij de Heer**

Aanvangslied: **Psalm 70: 1,2**

we gaan zitten

Over de dienst

Zingen: **Alles wordt nieuw, I, 30**

Nu gaan de bloemen nog dood.

Nu gaat de zon nog onder.

En geen mens kan zonder water en zonder brood.

Refrein:

Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw,
de hemel en de aarde.

Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw,
de hemel en de aarde.

Daar is geen zon en geen maan.

Daar zal God ons verlichten.

Daar zullen alle gezichten

vol van zijn heerlijkheid staan.

Refrein

Daar is geen dorst en verdriet.

Daar zal God ons omgeven.

Daar is gelukkig leven

en het eindigt niet.

Refrein

Zing van de eeuwige dag

Zing voor zijn komst en zeg Amen

Zing voor de Heer die ons samen,

daar al van eeuwigheid zag.

Refrein

Gebed om ontferming

... zo bidden en zingen wij:

Ky-ri-e e - lei-son, Ky-ri-e e - lei-son,
Ky - ri - e e le - i - son.

Glorialied: **Gezang 16**

ROND HET WOORD

Gebed van de zondag

Lezing: **Romeinen 8, 18-26**

18 Ik ben ervan overtuigd dat het lijden van deze tijd in geen verhouding staat tot de luister die ons in de toekomst zal worden geopenbaard. **19** De schepping ziet er reikhalzend naar uit dat openbaar wordt wie Gods kinderen zijn. **20** Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hem die haar daaraan heeft onderworpen. **Maar ze heeft hoop gekregen, 21 omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt.** **22** Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën

zucht en lijdt. **23** En dat niet alleen, ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons sterfelijk bestaan. **24** In deze hoop zijn we gered. Als we echter nu al zouden zien waarop we hopen, zou het geen hoop meer zijn. Wie hoopt er nog op wat hij al kan zien? **25** Maar als wij hopen op wat nog niet zichtbaar is, blijven we in afwachting daarvan volharden. **26** De Geest helpt ons in onze zwakheid; wij weten immers niet wat we in ons gebed tegen God moeten zeggen, maar de Geest zelf pleit voor ons met woordloze zuchten.

Zingen: **Gezang 89: 1,2**

Uitleg en verkondiging: **De vernieuwing van de schepping**

Meditatief orgelspel

Zingen: **Gezang 89: 3,4,5**

GEBEDEN EN GAVEN

Gebeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Houd mij in le-ven, wees Gij mijn red-ding,
steeds weer zoe-ken mijn o - gen naar U.

Stil gebed – Onze Vader

Inzameling van de gaven voor: Z.W.O.

Slotlied: **Gezang 291**

Zegen

A - men

Bij de uitgang wordt uw gave gevraagd voor: de kerk
